Hämeenkyrön Vesi Oy:n lainan takaaminen

KHALL 19.10.2026 § 192

Tausta

Hämeenkyrön Vesi Oy on Sastamalan kaupungin ja Hämeenkyrön kunnan 100 prosenttisesti omistama osakeyhtiö. Kummankin kunnan omistusosuus yhtiöstä on 50 prosenttia eli yhtiö on täysin julkisomisteinen ja kuntien määräysvallassa. Yhtiö tuottaa kuntien toimialaan kuuluvia laissa säädettyjä vesihuoltoon kuuluvia palveluja (pohjaveden pumppaus, puhdistus ja jakelu) omistajilleen. Vesihuoltotoiminta voidaan katsoa julkiseksi monopoliksi eli yhtiö ei toimi kilpailuilla markkinoilla, eikä näin ollen vääristä kilpailua alueella.

Hämeenkyrön Vesi Oy:n hallitus on käsitellyt ja hyväksynyt Hämeenkyröön sijoittuvan Ulvaanharjun vedenottamon ja yhdysvesijohdon rakentamista koskevan hankesuunnitelman ja pyytää omistajakunniltaan 100 prosenttisen omavelkaisen takauksen myöntämistä investointia varten nostettavalle lainalle. Investoinnin kustannusarvio on yhteensä 890 000 euroa. Kokonaiskustannus muodostuu yhdysvesijohdon rakentamisen kustannuksista (noin 650 000 euroa), koekaivon, kaivon kalustamisen ja automaation kustannuksista (noin 100 000 euroa), koepumppauksen, tarkkailujärjestelyiden ja lupahakemuksen kustannuksista (noin 120 000 euroa) sekä koneistomuutoksista (noin 20 000 euroa). Sastamalan kaupungin osuus lainan takauksesta on omistusosuutensa (50 prosenttia) mukainen eli 445 000 euroa.

Yhtiön tulee pyytää 890 000 euron lainatarjoukset Kuntarahoitus Oyj:ltä sekä isoimmilta pankeilta enintään 20 vuoden laina-ajalla. Yhtiö pyytää omistajakunnilta omavelkaisen takauksen koko lainasummalle.

Vuoden 2025 tilinpäätöksen mukaan yhtiöllä on ollut lainaa rahoituslaitoksilta yhteensä 123 341 euroa. Vuoden 2026 aikana tehtävien lyhennysten jällkeen lainamäärä rahoituslaitoksilta olisi 61 675 euroa. Lisäksi yhtiöllä on ollut vuoden 2025 lopussa pääomalainaa yhteensä 20 000 euroa jakautuen puoliksi omistajien kesken. Sastamalan kaupungin takausvastuut yhtiön lainoista ovat olleet 89 170,50 euroa tilinpäätöksessä 2025. Yhtiön edellisten tilikausien voitto on yhteensä noin 295 000 euroa.

Takauspäätös kattaa täysimääräisenä taattavan rahoituksen koko elinkaaren. Prosenttiosuudet koskevat myös mahdollisia liitännäiskustannuksia. Takausvastuu on voimassa niin kauan, kunnes kaikki päävelkasitoumuksen mukaiset velallisen vastuut on lopullisesti ja peruuttamattomasti maksettu luotonantajalle takaisin. Takauksen tulee kattaa muun muassa lainan pääoma, korko sekä lainan liitännäiskulut. Takauksen päättymispäivän tulee olla vähintään vuoden myöhäisempi kuin lainan viimeisen takaisinmaksupäivän ja oltava voimassa niin kauan, kunnes kaikki

päävelkasitoumuksen mukaiset velallisen vastuut on lopullisesti ja peruuttamattomasti maksettu luotonantajalle takaisin. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että pyydettävä lainatarjous on voimassa x vuotta ja takaus voimassa vähintään x+1 vuotta.

Takauksen ehtona on, että Hämeenkyrön kunta myöntää niin ikään takauksen Hämeenkyrön Vesi Oy:n lainalle omalta osaltaan.

Takauksen myöntämisen edellytykset sekä takausprovisio

Kuntalain 129 § määrää lainan taikka takauksen tai muun vakuuden antamisesta. Kunnan on mahdollisuus antaa takaus yhtiön velasta, mikäli yhtiö kuuluu kuntakonserniin. Kunnan myöntämä takaus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää takausta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vastavakuuksilla.

Kuntalain 14 § määrää valtuuston tehtäväksi takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta. Lisäksi kuntalain 129 §:n mukaan kunnan on otettava huomioon, mitä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklassa säädetään. Kaikissa takauksen myöntämisen tilanteissa kunnan tulee ottaa huomioon EU:n valtiontukisäännökset. Erityisen tärkeää on huomata, että valtiontukisäännökset on otettava huomioon myös niissä tilanteissa, missä takaus annetaan kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan kuntakonserniin kuuluvan yhteisön tai kuntien tai kuntien ja valtion yhteisessä määräysvallassa olevan yhteisön velasta tai sitoumuksesta, jottei kilpailuolosuhteita vääristetä.

Komissio on pyrkinyt selventämään valtiontukisäännöksien soveltamista antamalla niistä erilaisia tiedonantoja. Komissio on antanut tiedonannon EY:n perussopimuksen 87 ja 88 artiklan (sittemmin SEUT 107 ja 108 artiklan) soveltamisesta valtiontukiin takauksina (2008/C 155/02).

Tiedonannon 3.2. kohdan mukaan seuraavien edellytysten täyttäminen riittää osoittamaan, ettei yksittäinen valtiontakaus (kunnan takaus) ole valtiontukea:

1. lainanottaja ei ole taloudellisissa vaikeuksissa

2. takauksen laajuus voidaan myöntämishetkellä mitata asianmukaisesti (kiinteä enimmäismäärä ja rajattu voimassaoloaika)

3. takaus ei kata missään vaiheessa enempää kuin 80 prosenttia lainasaamisen tai muun rahoitussitoumuksen määrästä

4. takauksesta maksetaan markkinaperusteinen hinta

EU-tiedonannossa on myös todettu, että jos jokin edellä mainituista edellytyksistä ei täyty, se ei tarkoita sitä, että takaus katsottaisiin automaattisesti valtiontueksi.

Sastamalan kaupungin konserniohjeen mukaan kaupunki voi tapauskohtaisesti valtuuston erillisellä päätöksellä sijoittaa varojaan konsernin päämääriä tukeviin tehtäviin ja antaa takauksen tai muun vakuuden tytäryhteisölle tällaisiin kohteisiin. Tytäryhteisöjen vieraan pääoman korkomenojen minimoimiseksi voidaan kaupungin omavelkaisen takauksen myöntämistä harkita, mikäli se nähdään EU:n valtiontukisäätelyn, kuntalain, kaupungin kokonaisriskin tai omistajapoliittisten linjausten lähtökohdista mahdolliseksi ja perustelluksi. Ohjetta noudatetaan soveltuvin osin myös osakkuusyhteisöjen (omistusosuus 20–50 prosenttia) kohdalla.

Kaupungin rahoitus- ja sijoitustoiminnan perusteiden mukaan kaupunki edellyttää myöntämälleen lainalle reaalisen vastavakuuden ja asettaa lainalle normaalin rahalaitosluototuksen mukaiset markkinaehtoiset lainaehdot. Ohjeellinen vastavakuuden määrä on 1,0–1,3 * lainan tai vakuuden pääomasta ja ohjeellinen vuosittaisen takausprovision määrä on kohteesta riippuen 0,3–0,5 %. Takausten vastavakuudet ja takausprovisio määritellään takauspäätöksen yhteydessä.

Hämeenkyrön kunnan konserniohjeen mukaan (KV 26.5.2025) takausprovision suuruus on 1,5 – 3 % ja päätetään takauspäätöksen yhteydessä. Osakkeenomistajien yhdenvertaisen kohtelun vuoksi myös Sastamalan kaupungin tulee käyttää takausprovision määränä 1,5 % Hämeenkyrön kunnan tavoin.

Vastavakuus

Kaupunki edellyttää takaukselle riittävän suuruisen vastavakuuden yhtiöltä. Vastavakuuden ei tarvitse kattaa koko takaukseen liittyvää riskiä, vaan riittää, että se kattaa kaupungin riskien näkökulmasta riittävän osan. Vastavakuutena toimii Hämeenkyrön Vesi Oy:n Sastamalan kaupungille ja Hämeenkyrön kunnalle kohdentama 890 000 euron yhteinen yrityskiinnitys, mikä yhtiön tulee hakea Patentti- ja rekisterihallitukselta.

Johtopäätökset

EU:n valtiontukisäännökset täytyy ottaa huomioon tilanteissa, joissa takaus annetaan kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan kuntakonsernin kuuluvan yhtiön velasta, jotta kilpailuolosuhteita ei vääristetä.

Lähtökohtaisesti valtiontuet ovat kiellettyjä. Tukia voi myöntää, jos tuelle on hyväksyttävä peruste. Lisäksi tuki täytyy myöntää tietyn menettelyn mukaisesti.

Kaupungilla on näyttötaakka siitä, että takaukseen ei sisälly kiellettyä valtiontukea. Kielletty valtiontukea ei muodostu seuraavilla perusteilla:

- Yhtiö tuottaa kuntien toimialaan kuuluvia laissa säädettyjä vesihuoltoon kuuluvia palveluja (veden pumppaus, puhdistus ja jakelu) omistajilleen. Vesihuoltotoiminta voidaan katsoa julkiseksi monopoliksi eli yhtiö ei toimi kilpailuilla markkinoilla.
- Lainansaaja ei ole taloudellisissa vaikeuksissa.
- Takauksen laajuus on selvillä (rajattu enimmäismäärään ja aikaan).
- Takauksesta peritään vuosittaista takausprovisiota.
- Myönnettävä takaus ei vaaranna Sastamalan kaupungin kykyä vastata lakisääteisistä tehtävistä eikä takauksen myöntämiseen sisälly merkittävää taloudellista riskiä huomioiden takauksen määrä suhteutettuna kaupungin ja kaupunkikonsernin kokoon.
- Takausta vastaan kaupunki saa lisäksi vastavakuuden, jolla pienennetään takauksen muodostamaa riskiä.

Edellä mainittujen perusteiden pohjalta voidaan todeta, että kaupungin myöntämä takaus on markkinaehtoinen ja ettei takaus sisällä kiellettyä valtiontukea.

Toimivallan peruste — Hallintosääntö 80 §, kuntalaki 129 §, rahoitus- ja sijoitustoiminnan perusteet (kohta 2.3.), konserniohje (kohta 10.3.)

Valmistelija — talousjohtaja Markus Jaakkola

Esittelijä — Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle, että valtuusto:

1. toteaa Hämeenkyrön Vesi Oy:n lainalle myönnettävän omavelkaisen 100 %:n takauksen täyttävän kuntalain, EU:n valtiontukisäännösten ja kuntien takauskeskuksessa annetun lain mukaiset edellytykset eikä takaukseen sisälly kiellettyä valtiontukea,
2. myöntää Sastamalan kaupungin omavelkaisen ja enintään 100 %:n suuruisen takauksen Hämeenkyrön Vesi Oy:n rahoituslaitokselta nostettavalle enintään 890 000 euron pääoman suuruiselle ja enintään 21 vuoden pituiselle lainalle,
3. toteaa takauksen kattavan lainan koko elinkaaren sisältäen lainan pääoman, korot, viivästyskorot, mahdolliset lainanhoito- ja perimiskulut sekä muut lainan liitännäiskulut. Omavelkaisen takauksen määrä on Sastamalan kaupungin osalta 50 % lainan pääomasta sekä sen liitännäiskustannuksista (445 000 euron osuus pääomasta),
4. hyväksyy takauksen vastavakuudeksi 890 000 euron yrityskiinnityksen (yhteinen Hämeenkyrön kunnan kanssa),
5. päättää, että omavelkaisesta takauksesta peritään vuosittainen 1,5 %:n suuruinen takausprovisio, joka maksetaan

takausvastuun kohteena olevan lainan jäljellä olevasta pääomasta 31.12. sekä
6. valtuuttaa talousjohtajan hyväksymään mahdolliset tarkemmat sitoumukset myönnettyihin takauksiin liittyen.

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Lisätietoja talousjohtaja Markus Jaakkola, puh. 0400 788 820

KVALT 09.11.2026
596/02.05.07/2026

Toimivallan peruste Hallintosääntö 80 §, kuntalaki 129 §, rahoitus- ja sijoitustoiminnan perusteet (kohta 2.3.), konserniohje (kohta 10.3.)

Esittelijä Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle, että valtuusto:

1. toteaa Hämeenkyrön Vesi Oy:n lainalle myönnettävän omavelkaisen 100 %:n takauksen täyttävän kuntalain, EU:n valtiontukisäännösten ja kuntien takauskeskuksessa annetun lain mukaiset edellytykset eikä takaukseen sisälly kiellettyä valtiontukea,
2. myöntää Sastamalan kaupungin omavelkaisen ja enintään 100 %:n suuruisen takauksen Hämeenkyrön Vesi Oy:n rahoituslaitokselta nostettavalle enintään 890 000 euron pääoman suuruiselle ja enintään 21 vuoden pituiselle lainalle,
3. toteaa takauksen kattavan lainan koko elinkaaren sisältäen lainan pääoman, korot, viivästyskorot, mahdolliset lainanhoito- ja perimiskulut sekä muut lainan liitännäiskulut. Omavelkaisen takauksen määrä on Sastamalan kaupungin osalta 50 % lainan pääomasta sekä sen liitännäiskustannuksista (445 000 euron osuus pääomasta),
4. hyväksyy takauksen vastavakuudeksi 890 000 euron yrityskiinnityksen (yhteinen Hämeenkyrön kunnan kanssa),
5. päättää, että omavelkaisesta takauksesta peritään vuosittainen 1,5 %:n suuruinen takausprovisio, joka maksetaan takausvastuun kohteena olevan lainan jäljellä olevasta pääomasta 31.12. sekä
6. valtuuttaa talousjohtajan hyväksymään mahdolliset tarkemmat sitoumukset myönnettyihin takauksiin liittyen.

Päätös